

[Uz Sākumlapu](#) > ... > [Tiesāšanās Procedūras](#) > [Civillietas](#) > [Pierādījumu Iegūšana](#) > Estonia

Pierādījumu iegūšana

Saturu nodrošina

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

 Igaunija

1 Pierādīšanas pienākums

1.1 Kādi ir pierādīšanas pienākuma noteikumi?

Pierādīšanas nasta tiek reglamentēta Civilprocesa kodeksa (*tsiviilkohtumenetluse seadustik*) 230. pantā, kurā norādīts, ka tiesvedībā katrai pusei ir jāpierāda fakti, kuri ir tās prasījumu un iebildumu pamatā, ja vien tiesību aktos nav noteikts citādi. Turklāt, ja tiesību aktos nav noteikts citādi, puses var vienoties, ka pierādīšanas nasta tiek sadalīta atšķirīgi no tā, kā noteikts tiesību aktos, kā arī var vienoties par to, ka atsevišķu faktu pierādīšanai nepieciešami noteikta veida pierādījumi. Ja tiesību aktos nav noteikts citādi, tiesa pēc savas iniciatīvas var iegūt pierādījumus ģimenes lietās, paternitātes noteikšanas lietās, strīdos, kas saistīti ar bērna interesēm, kā arī lūgumrakstu procesos.

1.2 Vai pastāv noteikumi, kas atbrīvo noteiktus faktus no pierādīšanas pienākuma? Kādos gadījumos? Vai ir iespējams iesniegt pierādījumus, lai pierādītu, ka kāds juridisks pieņēmums, nav pareizs?

Fakti, kas pēc tiesas ieskatiem ir vispārzināma patiesība, nav jāpierāda. Tiesa var paziņot, ka fakts, par ko ir pieejama uzticama informācija no avotiem ārpus procesa, ir vispārzināma patiesība. Turklāt puses arguments par faktu nav jāpierāda, ja pretējā puse faktu atzīst. Atzīšana nozīmē beznosacījumu un skaidri izteiktu piekrišanu faktiskiem apgalvojumiem, iesniedzot tiesai adresētu rakstisku paziņojumu vai paziņojot piekrišanu tiesas sēdē, pie tam pēdējā minētajā gadījumā tam ir jābūt fiksētam sēdes protokolā. Atzīšanu var atsaukt vienīgi ar pretējās puses piekrišanu vai arī tad, ja puse, kas atzīšanu atsauc, pierāda, ka apgalvojumi par fakta pastāvēšanu vai neesību ir aplami un ka atzīšanas pamatā ir bijusi fakta nepareiza izpratne. Šādos gadījumos netiek uzskatīts, ka fakts ir atzīts. Faktu uzskata par atzītu, ja otra puse nav skaidri apstrīdējusi izteiktu apgalvojumu par faktisku apstākli, kā arī, ja otras puses paziņojumi neliecina par nolūku apstrīdēt faktu.

1.3 Kādā apmērā tiesai ir jābūt pārliecinātai par kādu faktu, lai tā varētu pamatot savu spriedumu ar šo faktu?

Tiesa saskaņā ar tiesību aktiem vispusīgi — padziļināti un objektīvi — izvērtē visus pierādījumus un pēc saviem ieskatiem lemj, vai procesa dalībnieka sniegtais arguments ir pierādīts, cita starpā ņemot vērā jebkādas vienošanās starp pusēm attiecībā uz pierādījumu sniegšanu.

2 Pierādījumu iegūšana

2.1 Vai pierādījumi vienmēr jāiesniedz kādai no lietas pusēm, vai arī atsevišķos gadījumos tiesnesis var iegūt pierādījumus pēc savas iniciatīvas?

Lai gan Civilprocesa kodeksa 236. panta 2. punktā ir norādīts, ka parasti attiecīgajām pusēm vajadzētu lūgt, lai tiesa iegūst pierādījumus, Civilprocesa kodeksa 230. panta 3. punktā ir paredzēti gadījumi, kad tiesa pierādījumus var iegūt pēc savas iniciatīvas. Un konkrēti, ja vien tiesību aktos nav noteikts citādi, tiesa pēc savas

iniciatīvas var iegūt pierādījumus ģimenes lietās, paternitātes noteikšanas lietās, strīdos, kas saistīti ar bērna interesēm, kā arī lūgumrakstu procesos.

2.2 Ja kādas puses lūgums pieņemt pierādījumu tiek apmierināts, kas noteik tālāk?

Ja pierādījuma izvērtēšanai nepieciešama papildu pierādījumu iegūšana, tiesa to organizē, izdodot tiesas nolēmumu, kas tiek paziņots procesa dalībniekiem. Ja pierādījumi ir iegūstami no citas teritoriālās jurisdikcijas, nevis tās, kur notiek tiesvedība, tiesa, kas lietu izskata, var nosūtīt pieprasījuma vēstuli tiesai, kuras teritoriālajā jurisdikcijā pierādījumu var iegūt, lai tiktu izdots nolēmums par procesuālas darbības veikšanu. Turklāt pierādījumus var iegūt arī ārpus Igaunijas.

Pēc nolēmuma izdošanas pierādījumi atkarībā no to veida ir iegūstami saskaņā ar Civilprocesa kodeksa 27.-32. nodaļā paredzētajiem noteikumiem, kas reglamentē pierādījumu iegūšanu.

2.3 Kādos gadījumos tiesa var noraidīt puses lūgumu pieņemt pierādījumu?

Tiesā var noraidīt pieprasījumu par pierādījuma iegūšanu, ja:

1. pierādījums nav saistīts ar lietas būtību (īpaši, ja pierādītais fakts nav jāpierāda vai ja tiesa uzskata, ka minētā fakta pierādīšanai jau ir nodrošināti pietiekami pierādījumi);
2. saskaņā ar tiesību aktiem vai atbilstoši starp pusēm noslēgtam līgumam fakts jāpierāda ar noteikta veida vai formas pierādījumu, taču ir pieprasīta cita veida vai formas pierādījuma iegūšana;
3. pierādījums nav pieejams, īpaši tad, ja nav zināmas ziņas par liecinieku vai par dokumenta atrašanās vietu, vai tad, ja pierādījuma svarīgums nav samērīgs ar pierādījuma iegūšanai nepieciešamo laiku vai citiem saistītajiem šķēršļiem;
4. pieprasījums pierādījuma iegūšanai ir iesniegts novēloti;
5. nepieciešamība iegūt pierādījumu nav pamatota;
6. procesa dalībnieks, kas pieprasa pierādījuma iegūšanu, neveic tiesas noteikto priekšapmaksu, lai segtu ar pierādījuma iegūšanu saistītās izmaksas.

2.4 Kādi ir dažādie pierādījumu veidi?

Saskaņā ar Civilprocesa kodeksa 229. panta 1. punktu civillietā pierādījumi ir tāda informācija, kas ir pieejama tiesību aktos noteiktā procesuālā formā un uz kuras pamata tiesa tiesību aktos noteiktajā kārtībā pārliecinās par tādu faktu esamību vai trūkumu, uz kuriem balstās pušu prasījumi un iebildumi vai kuri ir būtiski lietas iztiesāšanā.

Saskaņā ar 2) apakšpunktu pierādījumi var būt liecinieka sniegta liecība, procesa dalībnieku zem zvēresta sniegti paskaidrojumi, dokumentāri pierādījumi, fiziski pierādījumi, pārbaude vai eksperta slēdziens. Lūgumrakstu procesos un vienkāršotajā tiesvedībā tiesa var atzīt, ka arī citi pierādījumu veidi, tostarp procesa dalībnieka paskaidrojums, kas nav sniegts zem zvēresta, ir pietiekami, lai pierādītu faktus.

2.5 Kādas ir metodes, lai iegūtu pierādījumus no lieciniekiem, un vai tās atšķiras no metodēm, kādas izmanto, lai iegūtu pierādījumus no lieciniekiem, kas ir eksperti? Kādi ir noteikumi attiecībā uz rakstveida pierādījumu un eksperta atzinuma/viedokļa iesniegšanu?

1) Liecinieka liecība

Saskaņā ar Civilprocesa kodeksa 251. panta 1. punktu personu, kas varētu zināt par lietā būtiskiem faktiem, var uzklaut kā liecinieku, izņemot gadījumu, ja šī persona ir lietas dalībnieks vai lietas dalībnieka pārstāvis. Lieciniekiem ir jāsniedz informācija par faktiem, kuri tiem ir zināmi nepastarpināti. Personai, kas ir uzaicināta ierasties tiesā liecinieka statusā, ir jāierodas tiesā un jāsniedz tiesai patiesa liecība par tai zināmajiem faktiem. Tiesā var pieprasīt, lai tā vietā, lai ierastos sēdē, liecinieks sniegtu rakstisku liecību, ja ierašanās tiesā lieciniekam būtu nesamērīgs slogs un ja, ņemot vērā jautājumu saturu un liecinieka personību, rakstiskas liecības sniegšana pēc tiesas ieskatiem ir pietiekama, lai nodrošinātu pierādījumu. Kā alternatīvu tiesa var izmantot cita tiesas procesa sēdes pierakstus, ja tas nepārprotami vienkāršo procesa gaitu un ir pamats uzskatīt, ka tiesa spēs nepieciešamajā mērā novērtēt ierakstu, nenopratinot liecinieku personiski.

Katru liecinieku tiesa uzklaut atsevišķi, turklāt liecinieki, kas vēl nav uzklauti, tiesas sēdes laikā sēžu zālē

atrsties nedrīkst. Ja tiesai ir pamats uzskatīt, ka liecinieks izjūt bailes vai tam ir kāds cits iemesls tiesā neteikt patiesību, procesa dalībniekam klātesot, vai ja procesa dalībnieks iejaucoties vai kā citādi ietekmē liecinieka liecību, tiesa šo personu var no sēžu zāles izraidīt, kamēr liecinieks tiek uzklausīts. Šādos gadījumos pēc minētās personas atgriešanās liecinieka liecība procesa dalībniekam tiek nolasīta un procesa dalībniekam ir tiesības liecinieku iztaujāt. Ja liecinieku liecības ir pretrunīgas, tiesa vienas tiesas sēdes laikā liecinieku var nopratināt vairākkārt.

Rakstisku liecību gadījumā procesa dalībniekiem ir tiesības ar tiesas starpniecību lieciniekiem iesniegt rakstiskus jautājumus. Tiesa nosaka, uz kuriem jautājumiem lieciniekam ir jāatbild. Ja nepieciešams, tiesa var uzaicināt liecinieku ierasties uz tiesas sēdi mutiskas liecības sniegšanai.

Ja persona nevar ierasties tiesā slimības, cienījama vecuma vai invaliditātes dēļ, vai cita pamatota iemesla dēļ, kā arī tad, ja tas ir nepieciešams kāda cita iemesla dēļ, tiesa var uzklausīt liecinieka liecību tā dzīvesvietā.

Tiesa pierādījumus pārbauda nepastarpināti (Civilkodeksa procesa 243. panta 1. punkts). Lai pārbaudītu liecinieku liecību ticamību, tiesa var izmantot vairākus paņēmienus, kas norādīti Civilprocesa kodeksa 262. panta 1. un 8. punktā, piemēram, saskaņā ar 1. punktu tiesa pārliecinās par liecinieka personību un darbības jomu, izglītību, dzīvesvietu, saistību ar lietu un attiecībām ar procesa dalībniekiem. Pirms liecības sniegšanas tiesa izskaidro, ka lieciniekam ir pienākums teikt patiesību, kā arī informē par kārtību, kā liecinieks var atteikties no liecības sniegšanas; saskaņā ar 8. punktu tiesa pēc vajadzības nopratināšanas laikā var uzdot papildu jautājumus, lai noskaidrotu vai papildinātu liecību, kā arī lai noskaidrotu liecinieka zināšanu bāzi.

2) Eksperta slēdziens

Lai noskaidrotu ar lietu saistītus būtiskus apstākļus, kuru izpratnei nepieciešamas speciālas zināšanas, tiesa pēc procesa dalībnieka pieprasījuma var iegūt ekspertu slēdzienu. Lai noskaidrotu ārpus Igaunijas Republikas spēkā esošās tiesību normas, starptautiskās vai precedentu tiesību normas, tiesa pēc procesa dalībnieka lūguma vai pēc savas iniciatīvas var iegūt tieslietu eksperta slēdzienu. Noteikumi par liecinieku uzklaušanu attiecas arī uz to personu uzklaušanu, kurām ir speciālas zināšanas, lai pierādītu apstākļus vai notikumu, kura pareizas skaidrošanas nolūkā ir nepieciešamas speciālas zināšanas. Ja procesa dalībnieks tiesai ir iesniedzis tādas personas rakstisku slēdzienu, kurai ir speciālas zināšanas, un ja persona netiek uzklaušīta kā liecinieks, šie slēdzieni tiek uzskatīti par dokumentāriem pierādījumiem. Tā vietā, lai norīkotu eksperta novērtējuma veikšanu, tiesa var izmantot tādu eksperta slēdzienu, kas pēc tiesas rīkojuma ir iesniegts citā tiesvedībā, vai eksperta slēdzienu, kas sagatavots pēc tādas iestādes rīkojuma, kas izskata krimināllietu vai likumpārkāpuma lietu, ja tas vienkāršo procesa gaitu un var uzskatīt, ka tiesa nepieciešamā mērā spēs novērtēt eksperta slēdzienu, neorganizējot jaunu eksperta novērtējuma sniegšanu. Šādos gadījumos ekspertam var uzdot papildu jautājumus vai arī viņu var uzaicināt ierasties tiesā uz iztaujāšanu.

Eksperta novērtējumu veic tiesas eksperts vai cita atbilstoši kvalificēta persona, ko algo valsts tiesu ekspertīzes iestāde, vai arī oficiāli sertificēts eksperts vai cita tiesas nozīmēta persona, kurai ir speciālas zināšanas. Tiesa personu var nozīmēt kā ekspertu, ja šai personai ir nepieciešamās zināšanas un pieredze, lai sniegtu slēdzienu. Ja tiesas rīcībā ir oficiāli sertificēts eksperts, kas var sniegt eksperta novērtējumu, citas personas tiek ieceltas par ekspertiem tikai tādā gadījumā, ja tam ir pamatots iemesls. Ja puses vienojas par kāda eksperta pieaicināšanu, tiesa šo personu var iecelt par ekspertu vienīgi tad, ja šī persona saskaņā ar tiesību aktiem spēj rīkoties eksperta statusā.

Procesa dalībniekam ir tiesības ar tiesas starpniecību uzdot ekspertam jautājumus. Tiesa noskaidro, saistībā ar kuriem jautājumiem ir nepieciešams eksperta slēdziens. Tiesai ir jānorāda apsvērumi, uz kuru pamata jautājumi tiek noraidīti. Ekspertiem tiesā eksperta slēdziens ir jāiesniedz rakstiski, ja vien tiesa nav devusi rīkojumu to sniegt mutiski vai — ar eksperta piekrišanu — citā formā. Eksperta slēdzienā jāiekļauj detalizēts veikto pārbaūžu apraksts, šādu pārbaūžu rezultātā izdarītie secinājumi un pamatotas atbildes uz tiesas jautājumiem.

Ekspertam ir jāsniedz pareizs un pamatots slēdziens, atbildot uz uzdotajiem jautājumiem. Lai varētu sniegt eksperta slēdzienu, eksperts var pēc nepieciešamības pārbaudīt jebkādas lietas materiālus, piedalīties pierādījumu pārbaudē tiesā un pieprasīt, lai tiesa tam dara pieejamus atsauces materiālus un papildu informāciju.

Eksperta slēdziens tiek pausts tiesas sēdes laikā. Ja vien eksperta slēdziens nav iesniegts rakstiski vai formātā, ko var atveidot rakstiski, eksperts izklāsta savu slēdzienu tiesas sēdes laikā. Tiesa var uzaicināt, lai eksperts, kas

eksperta slēdzienu iesniedza rakstiski vai formātā, kuru var atveidot rakstiski, ierastos tiesā uz iztaujāšanu. Tāpat tiesa var uzaicināt ekspertu, kas iesniedzis eksperta slēdzienu, ierasties tiesā, ja to lūdz kāda no iesaistītajām pusēm.

Ja eksperts ir uzaicināts ierasties tiesā, pēc eksperta slēdziena izskatīšanas procesa dalībnieki tiesas sēdes laikā ekspertam var uzdot jautājumus, lai precizētu slēdzienu. Jautājumus tiesā var iesniegt arī iepriekš, un tiesa tos pārsūta ekspertam. Tiesa noraida jautājumus, kas nav būtiski lietā vai neietilpst eksperta kompetencē.

Noteikumi, kas piemērojami saistībā ar liecinieku uzklaušīšanu, attiecas arī uz ekspertu uzklaušīšanu.

3) Rakstveida pierādījumi

Dokumentāri pierādījumi var būt rakstiska dokumenta vai cita dokumenta, vai tamlīdzīga datu nesēja formā, tie ir fiksēti ar fotografēšanas, videoieraksta, audioieraksta, elektronisku vai citu datu ierakstīšanas metodi, satur informāciju par tiesvedībā būtiskiem faktiem un tos uztveramā veidā var iesniegt tiesas sēdes laikā.

Uzskatāms, ka dokumenti ir arī procesa dalībnieku tiesā iesniegta oficiāla un personiska sarakste, citās tiesvedībās pieņemti lēmumi un citu tādu personu slēdzieni, kurām ir speciālas zināšanas.

Nepieciešams, lai iesniegtie rakstiskie dokumenti būtu oriģināli vai to noraksti. Ja procesa dalībnieki iesniedz dokumentu oriģinālus kopā ar to norakstiem, tiesa var atdot atpakaļ dokumentu oriģinālus, bet lietas materiāliem pievienot tiesneša apliecinātu noraksta eksemplāru. Pēc rakstisko dokumentu iesniedzēju pieprasījuma lietas materiālos iekļautos dokumentu oriģinālus var atdot atpakaļ pēc tam, kad tiesas lēmums ir stājies spēkā un tiesvedība ir slēgta. Noraksts tiek uzglabāts lietas materiālos. Tiesa var noteikt iesniegtā dokumenta izskatīšanas termiņu, pēc kura beigām tā dokumentu atdod atpakaļ. Šādos gadījumos lietas materiālos patur dokumenta norakstu. Ja dokuments ir iesniegts noraksta veidā, tiesai ir tiesības pieprasīt, lai tiktu iesniegts dokumenta oriģināls vai tiktu pamatoti apstākļi, kas liedz iesniegt dokumenta oriģinālu. Ja netiek pildītas tiesas prasības, tiesa lemj par dokumenta noraksta pierādījuma vērtību.

2.6 Vai kādas noteiktas pierādīšanas metodes ir nozīmīgākas par citām?

Civilprocesos tiek piemērots vispārējais noteikums par pierādījumu brīvu novērtēšanu, taču ar iesaistīto pušu piekrišanu var noteikt ierobežojumus. Civilprocesa kodeksa 232. panta 2. punkts paredz, ka nevienam pierādījumam tiesa iepriekš nenosaka nozīmīgumu, ja vien puses nav vienojušās citādi. Tādējādi puses var piekrist atsevišķiem pierādījumiem piešķirt izšķirošu nozīmi.

2.7 Vai noteiktu faktu pierādīšanai ir obligāti jāizmanto noteikta veida pierādīšanas metodes?

Jā. No tiesību aktiem vai pušu vienošanās var izrietēt, ka noteiktus faktus var pierādīt tikai ar noteikta veida vai formas pierādījumiem.

2.8 Vai lieciniekam saskaņā ar likumu ir pienākums sniegt liecību?

Jā. Saskaņā ar Civilprocesa kodeksa 254. pantu personai, kas uzaicināta ierasties liecinieka statusā, ir jāierodas tiesā un jāsniedz tiesai patiesa liecība par tai zināmajiem faktiem.

2.9 Kādos gadījumos liecinieks var atteikties sniegt liecību?

Tiesības atteikties no liecības sniegšanas kā lieciniekiem ir šādām personām:

1. pieteicēja vai atbildētāja pēcnācējiem vai priekštečiem;
2. pieteicēja vai atbildētāja māsa, pusmāsa, brālim vai pusbrālim, kā arī personai, kas bijusi precējusies ar pieteicēja vai atbildētāja māsu, pusmāsu, brāli vai pusbrāli;
3. pieteicēja vai atbildētāja patēvam vai pamātei, vai audžuvecākam, vai pieteicēja vai atbildētāja pabērnā vai audžubērnā;
4. pieteicēja vai atbildētāja adoptētājam vai adoptējamajam;
5. pieteicēja vai atbildētāja laulātajam vai dzīvesbiedram, kā arī laulātā vai dzīvesbiedra vecākiem, pat ja laulība vai kopdzīve ir beigusies.

Liecinieks var atteikties sniegt liecību arī tad, ja liecība varētu inkriminēt pašu liecinieku vai iepriekš uzskaitītās

personas noziedzīgā nodarījumā vai likumpārkāpumā.

Lieciniekam ir tiesības atteikties sniegt liecību par faktiem, attiecībā uz kuriem ir piemērojams Likums par valsts noslēpumiem un ārvalstu slepenu informāciju (*riigisaladuse ja salastatud vālisteabe seadus*).

Personas, kas apstrādā informāciju žurnālistikas mērķiem, var atteikties no liecības sniegšanas par faktiem, kas ļautu identificēt personu, kura ir sniegusi šo informāciju.

Neatkarīgi no iepriekš minētā liecinieks nevar atteikties sniegt liecību par:

1. tāda darījuma veikšanu vai saturu, ko viņš vai viņa ir uzaicināta apstiprināt;
2. ģimenes locekļa piedzimšanu vai nomiršanu;
3. faktu, kas saistīts ar īpašumtiesību attiecībām, kuras izriet no attiecībām saskaņā ar ģimenes tiesībām;
4. darbību, kas saistīta ar apstrīdētajām tiesiskajām attiecībām un ko liecinieks paveica kā puses likumiskais priekšgājējs vai pārstāvis.

2.10 Vai pret personu, kura atsakās liecināt, var piemērot sankcijas vai likt sniegt liecību piespiedu kārtā?

Jā. Ja liecinieks bez pamatota iemesla atsakās sniegt liecību, tiesa var piemērot naudas sodu vai aizturēt liecinieku uz laiku, kas nepārsniedz 14 dienas. Liecinieks ir atbrīvojams, tiklīdz tas ir sniedzis liecību vai tiklīdz beidzas lietas izskatīšana, vai tiklīdz vairs nav nepieciešamības liecinieku uzklaust.

Turklāt lieciniekam ir jāsedz procesuālās izmaksas, kas rodas, ja viņš bez pamatota iemesla atsakās sniegt liecību.

2.11 Vai ir personas, no kurām nedrīkst iegūt liecības?

Civilprocesa kodeksa 256. pants nosaka to, kādas personas nedrīkst uzklaust kā lieciniekus. Proti, Igaunijā reģistrētu reliģisku biedrību mācītājus vai to atbalsta personālu nedrīkst uzklaust vai iztaujāt par apstākļiem, kas tiem ir uzticēti garīgās prakses ietvaros. Bez tās personas piekrišanas, kuras interesēs tiek noteikts pienākums saglabāt konfidencialitāti, kā lieciniekus nedrīkst uzklaust šādas personas:

1. pārstāvjus civillietās vai administratīvās lietās, advokātus krimināllietās un likumpārkāpumu lietās, kā arī notārus attiecībā uz faktiem, kas tiem ir kļuvuši zināmi, pildot amata pienākumus;
2. ārstus, farmaceitus un citus veselības aprūpes sniedzējus attiecībā uz faktiem, kurus pacients tiem ir uzticējis, tostarp faktiem, kas saistīti ar personas izcelšanos, mākslīgo apaugļošanu, ģimeni vai veselību;
3. citas personas, kuras savas nodarbošanās vai profesionālo vai saimniecisko aktivitāšu dēļ ir uzzinājušas konfidenciālu informāciju, ko tās saskaņā ar tiesību aktiem nedrīkst izpaust.

Bez tās personas piekrišanas, kuras interesēs tiek noteikts pienākums saglabāt konfidencialitāti, kā lieciniekus nedrīkst uzklaust arī iepriekš minēto personu profesionālos atbalsta darbiniekus.

2.12 Kāda ir tiesneša un pušu loma, uzklaustot liecinieku? Kādos apstākļos liecinieku var uzklaust videokonferencē vai ar citu tehnisku līdzekļu palīdzību?

Civilprocesa kodeksa 262. pantā ir noteikta liecinieku uzklausišanas kārtība. Liecinieka uzklausišana sākas ar to, ka tiesa lieciniekam izklāsta sēdes tēmu un aicina liecinieku izpaust visu tam zināmo informāciju par sēdes tēmu. Pēc tam procesa dalībniekiem ir tiesības ar tiesas starpniecību uzdot lieciniekam jautājumus. Ar tiesas atļauju procesa dalībnieki jautājumus var uzdot arī nepastarpināti.

Tiesa izslēdz uzvedinošus jautājumus, tos jautājumus, kas lietā nav būtiski, jebkādus jautājumus, kas tiek uzdoti ar mērķi atklāt faktus, kuri iepriekš nav uzrādīti, kā arī atkārtotus jautājumus. Tiesai pēc nepieciešamības ir tiesības uzdot papildu jautājumus jebkurā nopratināšanas brīdī, lai precizētu vai papildinātu liecību vai lai pierādītu liecinieka zināšanu bāzi.

Saskaņā ar Civilprocesa kodeksa 350. pantu tiesa var organizēt sēdi kā procesuālu konferenci, lai procesa dalībniekiem vai to pārstāvim vai konsultantam būtu iespēja sēdes laikā atrasties citā vietā un reāllaikā tur veikt procesuālas darbības. Ar tādas tiesas sēdes starpniecību, kas organizēta kā procesuāla konference, var arī uzklaust liecinieku vai ekspertu, kas atrodas citā vietā, savukārt procesa dalībnieks, kas atrodas citā vietā var

viņiem uzdot jautājumus.

Procesuālas konferences veidā organizētā tiesas sēdē katra procesa dalībnieka tiesības iesniegt lūgumrakstus un pieteikumus, kā arī formulēt nostāju par citu procesa dalībnieku lūgumrakstiem un pieteikumiem, ir jānodrošina tehniski drošā veidā, un tiesas sēdes apstākļiem attiecībā uz tiesā klāt neesošo procesa dalībnieku attēlu un skaņas reāllaika pārraidi uz tiesu un otrādi ir jābūt tehniski drošiem. Ar pušu un liecinieka piekrišanu vai — lūgumraksta procesā — vienīgi ar liecinieka piekrišanu procesuālā konferencē liecinieku drīkst uz klausīt telefoniski. Tieslietu ministrs var noteikt īpašas tehniskās prasības saistībā ar tiesas sēdes organizēšanu procesuālas konferences veidā.

3 Pierādījuma izvērtēšana

3.1 Ja puse liecību ieguvusi nelikumīgi, vai tiesai ir kādi ierobežojumi sprieduma pieņemšanā?

Saskaņā ar Civilprocesa kodeksa 238. panta 3. punkta 1) apakšpunktu tiesa var atteikties pieņemt un noraidīt pierādījumu, ja tas ir iegūts noziedzīga nodarījuma rezultātā vai prettiesiski pārkāpjot pamattiesības.

3.2 Ja esmu viena no lietas pusēm, vai mans paziņojums tiks uzskatīts par liecību?

Saskaņā ar Civilprocesa kodeksa 267. pantu pusei, kas nav spējusi ar citiem pierādījumiem pierādīt faktu, kurš tai ir jāpierāda, vai kas nav uzrādījusi citu pierādījumu, ir tiesības pieprasīt, lai pretējā puse vai trešā puse tiktu uz klausīta zem zvēresta, lai faktu pierādītu. Juridiskas personas gadījumā liecību zem zvēresta var sniegt tās pārstāvis.

Tāpat tiesa var uz klausīt liecību zem zvēresta, ko sniedz puse, kurai ir pienākums uzrādīt pierādījumus par apstrīdētu faktu, ja to pieprasa viena puse un ja otra puse tam piekrīt.

Neatkarīgi no pušu lūgumiem un pierādīšanas nastas sadalījuma tiesa pēc savas iniciatīvas var uz klausīt liecību zem zvēresta, ko sniedz viena vai abas puses, ja, pamatojoties uz iepriekšēju procesu un iesniegtajiem un iegūtajiem pierādījumiem, tiesa nespēj formulēt nostāju par pierādāmā fakta patiesumu. Tāpat tiesa var pēc savas iniciatīvas uz klausīt puses liecību zem zvēresta, ja puse, kurai ir pienākums sniegt pierādījumu, vēlas sniegt liecību zem zvēresta, nesāņemot pretējās puses piekrišanu.

Vienkāršotā procesā un lūgumraksta procesā tiesa var arī uzskatīt, ka procesa dalībnieka liecība, kas nav sniegta zem zvēresta, ir pietiekama, lai pierādītu faktu, izņemot gadījumu, ja saskaņā ar konkrētā veida lūgumraksta procesa regulējumu pieņemamas ir vienīgi tādas liecības, kas ir sniegtas zem zvēresta. Pieņemot lēmumu par prasību, šo lēmumu nevar balstīt uz tādu puses liecību, kas nav sniegta zem zvēresta.

Lapa atjaunināta: 18/04/2023

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.